

PROTESTÁNS
NÉPISKOLAI LAP.

A debreczeni-, alsószabolcs-hajduvidéki, debreczenegyházmegyei tanítóegyletek közlönye.

Megjelen hetenkint: szombaton.

Előfizetési árak:

Egy évre 4 frt.
 Fél évre 2 frt.
 Negyed évre 1 frt.

Előfizetési és hirdetési díjak a kiad. hivatalhoz KUTASI IMRE nyomdájába
 czimzendők.

A lap szellemi és „Nyilnteret illető“ részét érdeklő minden közlemény a szer-
 kesztőséghez (Kutasi Imre nyomdája) intézendők.

Bérmendetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

A tanítók és a katonatisztek.

(Levél a „Prot. Népiszk. Lap“ f. szerkesztőjéhez.)

Kedves barátom!

Ugy hiszem, hogy azon körülmény, melyszerint te előbb a cs. királyi közös hadsereg, később a m. kir. honvédség szab. állományu tisztje voltál és vagy, egyáltalában nem fog akadály lenni abban, hogy e cik-
 kem nyilvánosságra jöjjön.

Hiszen te magad, a mult számban említéd fel, hogy másfélmillióval szadorodnak az állam terhei azon körülmény következtében, hogy ezentul a hadnagy, főhadnagy és 2-od oszt. századosok fizetése havonta 10-10 forinttal felebb emeltettek; s ha te megirtad ezt s mint egy figyelmeztetést bennünket arra, hogy a tanügy terén ilyen igazán méltányos eljárással találkozni nincsen alkalom, bizonyára nem vesszed rossz néven, ha én is megmerek „reszkirozni“ egy pár igen szerény, kü-
 lömben is igen „loyalis“ véleményt.

Nézetem szerint az állam nagyobb méltánylattal tartozik a tanító-karnak, mint a katonaságnak; amazok a béke hatalmas harcászai, a kik a hadsereg számára oly egyéneket nevelnek, a kik teljesen használható tagjai lesznek a hadseregnek. Sokszor emlegetik azt a híres mondást, hogy a francziák fölött a porosz néptanítók aratták a fényes diadalt. Igen, mert Poroszország hadserege számára a néptanítók a viszonyoknak megfelelő, kellő műveltséggel bíró tagokat nevelnek. A mi hadseregünk is akkor fog nagy jelentőségű lenni, ha abban a néptanítók áldásos hatása működésének hatása érezhetőn fog nyilatkozni. De az állam nem dédelgeti egy a nevezetes tényezőket, mint a katonákat, a tiszteket, a kik elvégre is mondjuk meg nyíltan, soha nem tekintettek az állam mostoha gyermekeinek.

Egy ifju a ki a katonai pályára lép jó körülmények mellett 18 19, rossz körülmények közt 20-21 éves korában hozzá jutott a tisztői bojthoz. Elvégez 4 elemi és 4 középiskolai osztályt, aztán 4 évig a katonai intézetben van s akkor befejezte tanulmányait s ha tovább nem akar tanulni életfogytig van jó jövedelme.

A tanítók is ennyi iskolát végeznek és nekik soha sincs annyi fizetésük, a mennyi egy 18—20 éves ifju katonatisztnek, a kinek 900 frnál több az első évi fizetése s miután 30—32 éves korára százados lesz, ekkor van neki összevéve mindent, körülbelül 1700 fizetése. Van-e ilyen jövedelmű tanító? Pedig talán a tiszturak a társadalmi hatás körök közzül nem foglalnak el lényegesebbet a tanítóéknál s talán társadalom

sem követel tőlök semmi tekintetben többet, mint a tanítóktól, mert pl. Debreczenben, vagy nagyobb városban kell, hogy a tanító nem csak tisztességesen, de a modern igényeknek megfelelő izlés és követelmények szerint öltözködjék, hogy a társas élet mozgalmában részt vegyen, nem szólva arról, hogy talán kényelmi és élvezeti igényeit is szeretné kielégíteni hivatalához illően.

A tanító fizet egyházi és állami adót. A katonatiszt — nem. A tanító-kar olyan a milyen fizetést a tiszt kap határozott jó fizetést és megkapja a hó utolsó napján pontosan.

A tiszt urak közt különbség nincs; ott egy rang-
 uak egy fizetést kapnak s az évek el teltével természetesen emelkednek rangban és fizetésben. A tanító sokszor, bármely kiváló tehetség 250—400 frtos helyen teng.

Ne vegye tőlem senki rossz néven, ha a társadalom e specialisan dédelgetett osztályával szemközt nagyon és érdemetlenül mellőzöttnek találom azt az osztályt, melyet a külföldön eléggé nem tudnak megbecsülni.

Az új világban — Amérikában — a tanító kiváló tisztelet tárgya; fizetése nem oly hitvány, mint nálunk s egészen más vélemény van rólok, mint rólunk nálunk.

Ne higgye senki, hogy én és bármely tanítótársam irigyelné a tiszturaktól a mostani fizetés felemelést; hogy irigyek volnának rendezett viszonyaikra, a mennyiben ők pontos és szép fizetést, rangemelkedést és nagy nyugdíjt kapnak. Nem. A világért sem. Hiszen ők is embe-
 rek, ők is művelt egyének, a kiket az emberi érzelmek vezetnek s ők is szeretik és meg is érdemlik, ha a jó lét bizonyos fokára emelkednek.

De, kérdem: hát a tanítók nem érdemelnék-e meg, hogy ily figyelem fordítottassék rájuk, hogy gondoskod-
 nék az állam arról, miszerint az ő és a hitfelekezetek tanítói a megérdemelt anyagi javadalmazásba juttattas-
 sanak? A külföldön nem találjuk azt, a mi nálunk nem ritkaság. A tanítók házában csak Magyarországon állandó a nyomor. Igaz nem mindenütt, de hazánk 25 ezer tanítója közzül legalább 15 ezer rendes vendégnek mondhatja.

A kormány okulhatna a közös hadügyminisztertől. O a k a r javítani a hadsereg tiszteinek helyzetén, meg-
 teszi, meg minden ellenzés daczára; a mi kultusz minisz-
 terünk nem akar és nem is tesz a hazai tanítók általá-
 nos anyagi helyzetének javítása érdekében semmit. Hát a sokkal szegényebb ev. ref. egyházak miként tennének?

Már annyi bizonyos, hogy az életben egyenlő mér-
 tékkel nem mérnek; egyik részen sok a méltányosság, a másik helyen pedig hírét sem ismerik.

Vajha a gondviselés eljuttatná a magyarországi tanítókat arra, hogy ő róluk is oly méltányosan gondolkoznának, mint a hadsereg derék tisztjeiről.

Hiszen a tanítók örökös harcban állanak és mindeniknek meg kell az általa folytatott csatát fényes eredménynyel nyerni, mert ha ez nem történik, akkor a haza és az egyház s a társadalom van veszélyeztetve.

Az ily nagy szerepet vivő osztály, megérdemli a kellő figyelmet.

Egy tanító.

Felhívás.

Magyarország összes ev. ref. tanítói egyesületeihez.

A „Heves nagyknusági ev. ref. egyh. megyei tanítóegylet” f. évi július 15 én Mező-Turon tartott közgyűlésén a dévaványai tanítótestület azon indítványt adta be: mondaná ki a közgyűlés, hogy a zsinati törvények azon intézkedését, mely szerint a tanítókat a közalapból segélyezésre nem méltatja, a magyarországi ref. tanítókra nézve sérelmesnek találja s orvoslás végett az illetékes felsőbb hatósághoz kérvényt kíván beterjeszteni. Hasonló eljárásra Magyarország összes ev. ref. tanítóegyesületeit felszólítja s az indítványra hozott határozatát velök közli.

Közgyűlés ez indítványt — a hitelesített jegyzőkönyv 24-ik száma értelmében — magáévá tette s kimondta, hogy a zsinati törvények azon intézkedését, mely szerint a néptanítókat a domesztikából nem segélyezi, sérelmesnek találja. Az illetékes egyházi felsőbb hatóság elé orvoslás végett kérvényt terjeszt s Magyarország összes ev. ref. tanítótestületeit felszólítja hasonló eljárásra.

Midőn e határozatot — főnebbi indítványra — megbízatásomból kifolyólag, e lapok (s még több lapok hasábján is) nyilvánosan közölni szerencsém van, szabad legyen azon reménynek kifejezést adnom, hogy ha e tekintetben a méltóságos konvent előtt elmondjuk méltó fájdalomunkat, meghallgatásra találunk. Föllépésünk azonban annál inkább eredményezhet kellő sikert, mennél több felekezethöz tartozó tanítói egyesület nyújt be hasonló tartalmu kérvényt.

Egy idejűleg megemlítem, hogy az abauji ev. ref. egyh. megyei tanítói egyesülete ez értelemben már közrebocsátotta meleg hangu felhívását s mellékelten a legközelebb tartandó konvent elé terjesztendő jól indokolt folyamodványát, melyet igen csekély módosítással benyújtás végett teljes szövegében elfogadhatunk.

Tömörüljünk tiszt. pályatársak ez ügy munkálása körül, mely nyomorral küzdő kartáraiaink segélyeztetését czélozza. Gyorsabb előhaladás czéljából az abaujmegyei ev. ref. tanítói testület (Gönczön) szives készséggel fogja közölni az illető kérvény szövegét, melynek tartalmát mindnyájunk véleményével egyezőnek találom s melynek alapján készítettem én is el az egyletünk részéről fölterjesztendő kérelmezést.

Kartársi szives üdvözléssel.

Tiszafüreden. 1885. nov. 1.

Milesz Béla,

a „Heves n. k. ev. ref. egyh. m. tanítóegylet” elnöke.

Pädagogiai mozaikdarabok.

— Ajánlja Nt. Joó István képezdei igazgató urnak —

Vaday József.

VII.

A mese.

Üdvözöllek titeket, hős berkek árnyán csillingelő virágkelyhek, ábrándos rejteketeket alkotó bokrok, tarka nyári virány, őszi hulló falevelek, lengő hópelyhek, borongó felhők, erdők törpei, hegyi tündérek, barlangok relytélyei, képzelődést keltő s

képzelet által alkotott valóságok; regék tárgyai és regék szellemei, a gyermeki lélek fantáziájával üdvözöllek titeket.

Ti vagytok a fejlődő lélek leghűbb barátai, legdrágább kincsei, ábrándos kalauzai, kik őt kíséritek; míg hűtlen nem lesz hozzátok.

Ha a gyermeki lélek fakadó bimbó, ti vagytok annak harmatcseppjei, ti berkek bokrok, virányok, hulló levelek, hópelyhek felhők, hegyek völgyek regéi. Ti suttogtok neki andalító hangokon a miket csak ő ért! Ah gyöngye hóvirág, te azt regéled, hogy készülnek már virágtársaid is a kikeletre, — láttad a kis ibolyát, hogy öltözködni kezd a földben, ott kezdte fölteni kék ruacskáját, csak azt várja, hogy verőfényesebb legyen a halom oldala, hogy meg ne fázzék; azonnal kiduzja bólintó fejecskejét. Ugy-e készítgeti már a gyöngyvirág is fehér csengőit, csak arra vár, hogy enyhe, szellők elhozzák a kis tündért, mely a virágokba illatot lehell. Te nem vártál reá, téged nem csokolhatott meg. Azért mégis kedves vagy, mert a félig fagyos földből te kukucs-kálsz ki először a világba. Te vagy a hó álma, a tél regéje. Roskadozó tavali tölgylevelek vesznek körül. Mit beszélnek azok neked? Elregélik a zord tél kalapjait. A mint jött fehér szakállával és elseperte őket messzire az anyafától, sokat egy csomóra s aztán befedte meleg hótakaróval. Kis egérke keresett anyáalattok. Olyan fúrge kis lakó volt szegény! Puha szénából két szite t fészket a falevelek alatt s mikor otthon volt, hosszu-hosszu meséket mondott nekik a téli éjszakakon.

Én Istenem! Kinek lelkében nem rémlene vissza, mint valami ködfátyolkép, a bódog gyermekkor! Az a gyermekkor, melyet a mesék tesznek oly kedvessé. Az ábrándozás, a mi mese; a képzelődés, a mi mesét mond. Aztán elmúlt a régi kor. El, mikor vége volt a meséknek. Mikor már az agy nemcsak álomképekkel foglalkozott, mikor már okosnak kellett neki gondolkodni, — mikor elvesztette a mesék paradicsomát! Azt a paradicsomot nem nyered többé vissza, okoskodó gyermeki lélek. Elmúlt az álom, felébredtél, felköltöttek. Oh sajnállak, hogy oly korán el kellett vesztened azt a paradicsomot, de arról senki sem tehet, az a világrend, hogy neked már a tudományban kell haladni. Talán visszarémlenek még előttem az egykori regék fantomjai, a mint a régi kedves fák alá lecskédet tanulni mégy, talán elmerengene még lelked a régi szépségeken? Nem! Itt van előttem a holnapi feladat!

Az iskola telve mindenféle gépekkel. Ah a gépész nem érá érzelegni, — ütem mindenben, pontoság, dispositio, forsrift! Gépen tanulod ficskám az olvasást, a számolást, ütemben az írást, forsrift szerint a mozgást! Hát a gondolkozást nem tanulod gépen? Azt nem lehet! Oh pedig így az is könnyebb volna!

Te Pistuka, most már iskolás gyermek vagy, — ezután így meg így kell viselni magadat, Pista lesz a neved is, sőt az iskolában István. Így a moderna apa, — s ha a Pista, sőt István, megkísért otthon egy kis pistukaságot, s a nem modern vessző talál közbe lépni: csak az volna még hátra, hogy az önmagát Pistukává degredált Pista, sőt István dur (vagy moll) accordokat szepegne rá. Így legalább a zene elméletet ily es alkalmmal is gyakorolná.

Én Istenem! Hát mi okunk van azt a gyermeki lélek oly hamar s oly egyszerre megosztani minden álomképétől? Mért akarjuk azt a gyermeket egyszerre okos emberré tenni? Miért? „Hát nem elődiktálja-e a tanterv, hogy mit kell tennünk az iskolában?” Ily felelt nekem egy kollegám a fentebbi kérdésekre. S e feleletre én a következő kérdéseket mertem gondolni. Nem ad tért a tanterv arra, hogy a pädagogia legszentebb elvét, a fokozatos átmenetek themáját szemmel tartjuk? Eltilt-e attól, hogy a gyermekben a gyermeket tekintjük? Megakadályoz-e abban, hogy önbélatásunk szerint megkésztjük az utat, melyen haladva növendékünk megrázkódás nélkül ébredhet az ábrándok világából a valóra? Azt parancsolja-e hogy csak tanítók s ne nevelő tanítók legyünk? S nem ezek ellenkezőire czéloz-e? Vannak hát tanítók, kik távol vannak attól, hogy meg-gondolnák, miszerint az a tanterv nem csak ugy hamarjában összeszött valami. Hogy annak van szelleme és vannak a tananyagot körvonalzó betűi. Mindezekre egyszerre gondoltam s világos lett előttem, hogy lehet a tantervnek csak betűt szedni ki s annak szellemétől távolmaradva mégis büszkén kiáltani: tanterv szerint tanítok! És fájdalom, lehet ezzel igazat mondani, mert hiszen ott áll a mit tanítani kell és ime a tananyag kimutatás, — összhangzik a tantervvel: „tanterv szerint tanítok!”

Hagyjuk a kritikai tért! A felett kezdtem elmélkedni, hogy mért is akarjuk a gyermeket azonnal okos emberré tenni s mért nem ugy haladunk, hogy fokozatosan, megrázkódás nélkül térjen növendékünk a higgadt gondolkozás útjára? Mért nem vonjuk be a tanok rideg labdacsait valami édeskés burokkal?

Mért nem adunk az „erősebbeledelek“ közben mikor szükséges, egy kis „tejnemekeledelét“ is.

Vagy nem elég világosan fejezem ki magam? Mért nem nyújtunk a szellemi munkák közben némi szellemi szórakozást is növendékeinknek? Ugy érti ezt valaki, hogy meséljünk is hát nekik egyet egyet? Ez a magyarázat több is, — kevesebb is, mint a mit én gondoltam, noha ismerem egy kollegát, a ki valóban mesélve tanít. Ez kissé furcsa dolog, mert hiszen néha ezt is meglehet tenni, de mindig tévesztett felfogás, kivált ha ama sarkalatos neveléstani tételre gondolunk, hogy a tanuláshoz „komoly munkának“ kell lenni. Az igaz, hogy kivált az első osztályban ezt a „komoly munkát“ főleg a tanrend változtatás beosztásával szinte észrevétlenné lehet tenni a növendék előtt.

Használjuk fel a mesét, mint (mikor ideje van) szórakoztató eszközt. Általa még az is megesik, hogy tanulnak növendékeink. Hát Verne nem meséiben tanít? Aztán képzelhetni-e valami kedvesebbet, mint Anderson? Oh Anderson nemcsak a fantáziával hódít, hanem az irályal is. Keressük föl a szép irályu és tartalmu meséket és szerda, szombat délutánonként vegyük igénybe.

Egy szerdán, ének és daltanulás után Andersonból olvastam föl tanítványaimnak. Minő figyelem! Minő érdeklődés! Aztán megigérttem, hogy ha mind szorgalmasok lesznek, szombaton újra hallani fogunk egy szép mesét. Vajon ígérhettem volna-e nekik ennél többet és ennél kedvesebbet? A leghanyagabbakon is némi javulást vettem észre. Azért volt-e ez csupán, mivel még ujdonság volt a mese? Lett légyen azért, még akkor is haszna volt. Élvezetet adó, serkentő, buzdító, becses és mégis igénytelen jutalom. A méhnek szorgalmért méz, a léleknek munkáért öröm, — az erőnek fáradságért jutalom, a gyermeknek tanulás után kedves szórakozás. Ez a mese. Hát hol nem az? És hol nem lehet az? Előadás, mellynél felügyelet nélkül is feszült a figyelem; tanulás, a mi mulatság; élvezet, a mi hasznót hajt; játék, mely ártatlan. Ez a mese. Hát mi volna egyéb?

Talán visszatetszik e két fogalom egymás mellett: iskola és mese? Hát jászani, dalolni nem tanítunk-e az iskolában? Ha tesszük, előnynek ugyan nem nagy, ha nem tesszük, mulasztásnak nagy. Hiába! így vagyunk sokfelé. Maga az alaki képzés is, ha a vizsgára tekintünk, előnynek nem nagy, de ha a nevelés fogalmára s végrehajtására tekintünk, elhanyagolása nagy mulasztás.

Az álom a legfantasztikusabb mese. Mikor álmodunk, magunk is gyermekek vagyunk, — örvendünk és szenvedünk az álom meseiben. Minden éjjel vissza térünk a gyermekkorba. Néró is álmodott! Mit álmodott? Vért és tüzet! A gyermek fakardjával a csalán vérért ontja bőszi viadalban! Néró mikor aludt egy rettentő gyermek volt; tanítványaim pedig ártatlan gyermekek midőn játszanak.

Csodálatos két alak! Az álom folytatása lelki működésünknek a test bódulatában; a mese folytatása gondolkodásunknak a lélek bódulatában. Anderson egy naiv gyermek. Verne egy tudákos gyermek, — az „ezeregy éj iroja“ egy erkölcsös gyermek. Az író, midőn inspirálva van, olyan, mint a játszó gyermek. Elővesz egy kövecset s képzel belőle ágyugolyót, szárnyas lónak gondolja a vesszőt, s nyargal, repül rajta messze tájakra, a nagy körté fától egész le a málna bokrokig; itt van Európa, ott van Amerika, — oly gyorsan jár, mint a gondolat. Megégeti a vesszőt, tép neki füvet, de az abrakot kér, meg is mondja mit? Körte kell neki. Oda köti hát a körtét a szárnyas ló nyakába. hadd egyék, nyargal vele tovább.

Mi a gyermeki lélek? Fakadó bimbó. Mi a mese? Harmatcsepp azon a bimbón! Mikor kisüt a lélek napja, felszárasztja magától a harmatcseppet. Ne rázzátok le róla idő előtt!

(Folyt. köv.)

Könyv ismertetés.

(Vezér könyv a női kézi munka osztályonként tanításához. Leányiskolában s magán használatra. 128 ábrával. Szerkesztette: Dóczy Gedeon tanár, a debreczeni ev. ref. egyház leánynevelő intézetében igazgató. A tiszántúli ev. ref. egyház ker. tulajdona. Ára 1 f. 50 kr.)

Jó ideje, hogy a fent részletesen megnevezett vezérkönyv megjelent; mint a tiszántúli ev. ref. egyházkerület V. számú népi iskolai kiadványa, nem csak megérdemli, de meg is követeli, hogy a kellő figyelembe részesítse lapunk s ha mint nem szakértők, a tulajdonképi bírálattól a priori lemondunk, nem háritunk el magunktól a részletes ismertetés kötelességét, annyival is inkább, ment igen lényegesnek találjuk a könyv hivatását.

A női kézi munka tanításának vezér könyvét elméleti uton bírálni nem lehet; a gyakorlat mutatja meg: hogy megfelelő rendeltetésének vagy nem? Részünkről megvagyunk győződve,

hogy Dóczy Gedeon nem adott selejtes és alaposan kifogásolható vezérkönyvet, mert elméleti szakképessége, hosszas gyakorlati pályája s a kutfók széles és alapos ismerete, mintegy czáfolthatatlan bizonyítékai a könyv czélszerűségének és eredményes használhatóságának s meggyőződésünk, hogy ev. ref. egyházkerületünk igen helyesen járt el akkor, a midőn pályázók hiányában, egyenes megbízást adott Dóczy G. számára e könyv elkészítésére.

Már a fentiekben említve van, hogy mi, illetékes egyének tartjuk Dóczy Gedeon igazga ót az ily könyv megírására s igen helyesen tette, hogy a szerkesztésnél nem alkalmazkodott a megállapított tervezethez, a melynek keresztül vitelét, különben is oly akadályok gátolják a melyeket legyőzni egy embernek, bármily kitűnő és elismert pedagógiai tehetség legyen is lehetlenség.

A tervezetnek már azon kívánalma is csak nem lehetlenség, hogy ily vezér könyv 4 nyomtatott iven megírassék: hisz e könyv is 133 lapra tehát 9 ivre terjed, pedig a szerkesztő mellőzte a szalma, gyékény, vesszőfonás, lombfűrészelés tanítását, s azt a mi általában a fiúk számára is ki van tanításra jelölve, indokolva igen helyesen azzal, hogy „a házi ipar azon fajai melyek a tantervben felvételtek „A háziipar Lapja“ ban, mellynek mint a „Néptanítók Lapja“ 1877, 1878, és 1879. évi mellékletének minden népi iskolában meg kell lenni, ábrákkal kísérvé, oly érthetően vannak megírva, hogy azokat érthetőbben megírni alig lehet; legfőkébb a szöveget kellene a tömeges tanításhoz alkalmazni; az pedig ezen vezérkönyv tanulmányozása után, azon tanítóknak, kik a házi ipar tanításával foglalkoznak, könnyű munka.“

Az egyházkerület bizonyára azért határozta 4 nyomtatott ivre e vezérkönyv terjedelmét, hogy korlátozott viszonyok közt élő tanítóink, illetve tanítónőink minél jutányosabban szerezhessék meg, már pedig ha a szerző mindent felöllel, akkor könyve legalább is 2-szer akkora lenne s tekintve, hogy a számos meglevő s még szükséges ábrák megszerzése tetemes pénzbe kerülne, igen természetesen a könyv ára is kétszer akora lett volna, s ez a 3 forint oly embernek, a kinek minden krajczárára óvatosan kell vigyázni a kiadások teljesítésénél sok. De meg, a háziipar kézi könyve már 1881-ben megjelent, így hát minden lényegesebb hiány nélkül mellőzni lehetett.

Nagyon helyesen tette hát a szerkesztő, mikor csak a női kézi munka elemeinek módszeres tanításához irt vezérkönyvet, a minő édes anyai nyelvünkön megírva még nincs s így őt uttörőnek kell tekinteni.

A tapintatosan irt „Előszó“ban a szerkesztő kellőn indokolja, hogy mért hagyta el a női kézi munka tanításának tanmenetét e tananyag iskolai évekre beosztását, mondván: hogy akár a mennyiséget, akár a minőséget tekintve, más a tanítás menete s tananyag beosztás az egy tanító által vezetett osztalannal s ismét más az osztályonként külön tanítóval bíró népi iskolákban; más az egyszerű kis faluk, más a nagy községek s városok népi iskoláiban, mert ennek tanítását egyik iskolában már az alsó, másikban pedig csak a felső osztályokban kezdik meg, mert a nép vidékekként változó viselete, a növendékek anyagi helyzete szerint a női kézi munka főfajainak elemeiből, hogy e téren is az életnek tanítsunk, — a különböző iskolában különböző alfajokat szükséges megtanítani s alkalmazni s végre mert a tananyag évekbe beosztása miatt a munka fájokat szét kellett volna darabolni, a mi természetesen a könnyű, áttekinthetőnek, érthetőségnek és így a használhatóságnak lett volna kárára. A jelenlegi szerkezet mellett, könnyű feltalálni bármely iskolának a feldolgozni szándékolt anyagot, mihelyt a tartalmat átnézte.

A szerkesztő a „horgolás“sal kezdi az ismertetést, midőn a szakértőknek újabb az a véleményök, hogy ez a kötet s n él könnyebb, tehát a tömeges tanításnál is a horgolás kinálkozott kezdetül legalkalmasabbnak, s ennek elemeit a leg részletesebben 26 lapon át ismerteti a szerző.

A szerkesztő a női kézi munka főfajainak elemeit oly módszerrel igyekezett kidolgozni, mely által egy osztály valamennyi növendéke aként tanítható, mintha ezen csak egyetlenegy gyermeket tanítna az illető; törekvése volt a szerkesztőnek az is, hogy a női kézi munka tanulása által ne csak a kéz tegyen szert ügyességre, de az értelem és az izlés is fejlődjék a növendékekben, a mi sikerült is és azt hiszik sikerülni fog a gyakorlati keresztülvitelben is.

A női kézi munka tanításánál figyelemmel kell lenni a szemléleten alapuló megismerésre, az értelem által vezetett cselekvésre és begyakorlásra, azért itt is szemléletileg, minden mozdulatot megmutatva, megmagyarázva kell tanítani, a szerzett ismereteket össze kell hasonlítani elismerni, rendezni és alkalmazni. Ezekre nézve a könyv megadja a vezérfontalat, s a könyv vé-

gén levő jól sikerült ábrákhasznos szolgálatot teljesítenek, melyek után a táblára is rajzolatok az a akok.

Most már átréhrhetünk a tartalom részletesebb megismeréséhez. —

(Vége köv.)

Sz. J.

Gyakorlati tanítások

a vonalmértan köréből.

I. Hosszmértékek.

Mérés. Mérték. Azt hiszem, gyermekek, miadanyian láttatok már házat építeni; azt is tudjátok, de hogyis ne, miszerint a ház falai készen áll, nem a kőmives hanem az ács dolgozt az tovább építeni. Munkor felétek jártam, Pista, s láttam, édesatyád új tetőfákat rakatott házatokra. Ugyan mit gondolsz, Feri, hogy az az ács, a ki a tető vagy fődélfákat fűrészelte, csak gondolomra darabolta fel az épületefákat kisebb nagyobb darabokra; nem kellett előbb annak valamit műve ni a fődélfákkal?

— Megkellett neki mérni, hogy e vagy ama fődélfa mily hosszú legyen.*)

— Helyesen mondtad! Megkellett mérni a tetőfák hosszát. Lássátok, gyermekek, az ácsnak, ha mesterségével boldogulni akar, mérni kell tudnia. Így van mesterségével a szabó, asztalos, lakatos, kovács, szóval minden mesterember, sőt a kereskedő is. Mindenkinél szüksége van egyszer-másszor életében a mérésre. A jóra való gazdának tudni kell még földjét is fölmérni. De hogy mérni tudjunk, mit gondolsz: nem szükséges előbb valamit ismernünk, a mivel pl. felmérjük e vagy ama tárgyat?

— Hogy mérni tudjunk, szükséges ismernünk a mértékeket!

— Igen, gyermekeim! Mi itt célunkhoz képest most a hossz mértéket fogjuk megismerni.

Határozatlan mértékek. Jöjj ki a padból, Balázs! Lépd meg e szoba hosszát? Most meg te, Anti (az ellőbbinél kisebb gyermekek)! — Számláljátok most majd én lépem meg? — Lássátok, gyermekek, hárman léptük fel a szoba hosszát és még sem tudjuk határozotlan, hogy hány lépés hosszú az! A lépés tehát határozott mérték-e vagy határozatlan? A lépés határozatlan mérték!

*) A feleletek rövidség okáért egy két szóval — néhol meg nem isra ttak ki.

Tamá, araszold fel, az asztal szélességét? — Most meg te, Feri! — számláljátok, hogy nekem hány arasz? — Hányan araszoltuk fel az asztal szélességét? — Az eredmény is hányféle lett? — Tudod-e hát határozottan, hogy hány arasz ez asztal szélessége? — A lépés és arasz minő mérték? A lépés és arasz határozatlan mérték! — Miért határozatlan mindkettő?

Határozott mértékek. Milyen mértékeket kell használnunk, ha valamit pontosan, határozottan akarunk tudni, hogy mekkora? Határozott mértékeket kell használnunk! — Helyesen van! Pontos méréseknél határozott, állandó mértékeket kell használnunk. Ha mérésünkkel nem kívántatik pontosság, használhassuk a határozatlan mértékeket is, de ha azt kívánják, hogy valaminek a hosszát vagy szélességét pontosan, határozottan mondhatjuk meg, akkor határozott, állandó mértékeket kell használnunk.

Méter. Ilyen határozott, állandó mérték a méter, melyet úgy gondolom, mindnyájan ismertek; ime itt van! Mi ennek a mértéknek a neve Imre? — Minő mérték a méter? — Miért? — Budapesten épen akkora méterek vannak mint nálunk, nálunk akkorák mint Nagyváradon, vagy Szegeden miből látható, hogy a méter el van fogadva, nagysága megvan határozva. Minő mérték a méter? Elfogadott mérték.

Ismeritek már a métert, azt is tudjátok, hogy elfogadott és határozott mérték; jöjjetek most ki velem az udvarra és tegyünk méréseket a méter segélyével. Dani, mérd fel e kerítés hosszát; — ez udvar szélességét, — ama gödör mélységét? — Hány méternyire áll Feri Palitól? — Mily hosszú (széles) ez iskola épület? — 20 méter meg egy darab!

Deciméter. Gyakran megtörténik, gyermekeim, hogy mérés közben végül, a méternél kisebb darabok maradnak el a megmért tárgyól, a miket kicsinységök miatt már méterrel nem mérhetünk fel (a miket, mikor mértünk a méterrel, így fejeztünk ki: meg egy darab.). Ily esetben az elmaradt részeket, a méternél kisebb hossz mértékekkel kell felmérnünk. A méternél kisebb hossz mérték a deciméter; itt van (felmutatunk egy önálló decimétert), ekkora a deciméter. Hogy nevezzük, Kálmán, a méternél kisebb hossz métereket? Mérd fel, Géza, a métert és mondd meg, hány deciméter? — Egy méterben tehát, Feri, hány deciméter van? — Hármincz deciméter hány métert tesz? — Hármat! miért? — Hányadrésze a deciméter a méternek? Tizedrésze. Öt decimétert máskint hogy mondhatunk még ki? Ötötzed, vagy is fél méternek!

(Figyelmeztetjük a tanítványokat, hogy a méteren a deci-

TÁRCA

Két lehullt csillag története.

— Elbevezetés. —

Irta: JÁMBOR LAJOS.

I.

Szomoruan szól a bordósi egyház legnagyobb harangja; hirdette az egyház híveinek, hogy ismét kevesebben vannak az élők egygyel: leesett egy fényes csillag a kéklő ég szép boltzatáról. Pedig még csak kevéssel előbb is mily játszian fénylett s talán épen azért, mert sejtette, hogy nem sokára le kell hullnia s elenyésznie: a mindenségben! Talán azért volt oly tündériesen szép fénye, talán azért öltözött fel legtündöklőbb ruhájába, mert tudta, hogy ez lesz egyszersmind ha otti leple is? Oh, ki tudná azt megmondani!

Tegnap még legkedvesebb nótáját dudolva — füttyölve ment végig Bordós község főutcáján a falu legdaliásabb, legderekabb legénye, a gazdag Tóth István egyetlen nagyreményű fia s kiterjedt birtokainak leendő öröklője: Pista. Szent és nemes érzés dagasztotta fiatal keblét: a szerelem tisztaságát és ártatlan tüze lobogott benne; szeretett, érzelmeinek egész hevével, szerette a falu virágainak királynőjét, az angyali jóságú s galamb szelidségű Tárnoki Marit. A boldog szülők, kik gyermekeik egymásiránt való vonzalmának naponkénti fokozódását figyelemmel kísérték: előre örvendtek ama szép nap bekövetkeztének, midőn a legszebb pár Isten szent színe, oltára elé állva: örökké tartó hű szerelmet esküszik egymásnak! Előre szótték a legvéremesebb reményeket s ha arra gondoltak, hogy leendő kedves unokáik mint fognak játszadozni térdeiken: menyei öröm kifejezése tünt elő arcaikon!

Oh, miért tünde, csalóka játéka csak a fellengző képzeletnek a remény, hogy eltűnik azonnal mihelyst a rideg való zord szele lehelli reá halálos lehelletét? Miért ragadja meg az emberi erőtelenség s miért kapcsolja körül minden erejével azt a horgonyt, mely a helyett, hogy az élet vészes a háborgó tenge-

rén gyenge sajkáját fenntartaná: lehuzza őt magával e rettenes mélység sötét fenekére? Miért kell legszebb reményeinknek porba dűlniök s szétfoszlaniök éppen akkor, midőn teljesülésök biztos tudatában boldogoknak érezzük magunkat? Miért követi az örömet bánat, a boldogságot a lesújtó boldogtalanság érzete?

II.

Lenyugvó félben van a nap s arany színű kedves sugarai mintegy bűvös lepellel vonják be a kertecske rózsafát, melynek hűsében kicsiny padon — melyen csupán két szerető lény fér meg szorosan egymáshoz simulva — menyasszonyi ruháján dolgozva mereng s ábrándozik Mari. S míg az ég fellegtelen azurjával v-tekedő szép szemei ön-udatlanul szemlélik társaikat, az itt-ott feltűnedező csillagokat: éj sötét haja tömött tekercsekben omlik hőszerű vállaira. A csinos fejecske köré glóriaként hajolnak a lugos piros és fehér rózsái s oly híven tolmácsolják a lányka keblének édes titkát a szerelmet és ártatlanságot. Vértől duzzadó piros ajkai hallhatóan egy nevet susognak: Pista! Pista! S valóban, mintha az egek különös kiválasztottja volna e lányka, kinek minden édes gondolata azonnal teljesül, a lugos lombos ágai szétnyílnak s egy csinos megjelenésű ifju bontakozik ki a zöld ágak közül, kinek széles domború keblére örömkiallításal borul a lányka: Pista! Pista!

Ha láttatok már páros csókolódzó szerelmezt; ha láttatok, mily kéjes érzés vonul át két ifjú lény arcán; s ha hallottatok édes boldogságba ringató kedves szavakat a szeretőt ajkáról: nincs miért színekket ecsetelnem e boldog jelenetet!

Mint a repkény, mely gyenge karjaival oly boldogan öleli az erős törzset — úgy fonódtak a lányka karjai az ifju nyaka köré, s míg boldogságtól remegő ajkai ennek ajkait keresték, szép szemei üdv sugarakat szórtak az ifju forró pirban úzó arczára. Ha festő volnék: magasztosabb s megragadóbb képben nem festhetném Romeo t és Juliát, mintha e két, kedves arczal varázsolnám élővé a holt vásznat!

S végre engedtek az ölelő karok s kecses hasusággal szabadíták ki kedves rabjokat boldog fogságából, s az ifju, ki e pár perc alatt az ég minden üdvét érezte lángolni szerető szívében — végre szóhoz jutva, szívhez szóló kedves hangokon szitogó szerelmese fülébe a már annyiszor ismételt „szeretlek”,!

méterek is föl vannak jegyezve. A gyakorlati mérések folytat-
tatnak.)

Centiméter. Deciméternél kisebb hosszúságot centiméterrel szokás felmérni. Mi a neve a deciméternél, kisebb hosszúságúknak, Anti? Itt van (felmutat a tanító egy külön kivágott centimétert); mérd fel vele a decimétert; — hány centiméter van tehát egy deciméterben? Tíz! Hát egy méterben? Száz! (Figyelmeztetés arra, hogy a deciméteren a centiméterek jelölve vannak.)

Mérőláncz. Nézzétek a lánczot (vagy köteleket), mivel vele a földet mérő mérnökök éppen úgy mérni szoktak, mint a méterrel, tehát mérőlánczoknak (kötélnek) nevezik. Tíz (15, 20) méter hosszú s rajta, mint láthatjátok, a méterek (sárgaréz karikákkal) meg vannak jelölve. Nagyobb darab földek fölmérésénél használják, hol időt kimélnék vele, mert egyszerre tíz méter lehet vele fölmérni, a mikor alkalmasabb is a méternél, mert a mérnököknek nem kell oly gyakran hajlongani mint a méterrel való mérésnél. Majd egy délután, ha szép idő lesz, kimegyünk a mezőre, hol elég alkalmatok leend a mérőlánczot bővebben is megismerni.

2. Egyenes vonalok.

Egyenes. A tanító ismeri tanítványainak képzettségét; ha ezek még nem ismernek a függélyes, vízszintes és dőlt irányokat azokat röviden megmagyarázza, ha azonban ismerik akkor krétával és vonalzóval kezében egyszerűen a táblához megy és kerülve minden tudományos meghatározást, egyenes vonalakat húz függélyes irányban, aztán így szól:

— Miket húztam a táblára, Feri? — Vonalakat!

— Nézz figyelmesen erre a vonalra (lassan húz a vonalzó mellett még egy függélyes vonalat a tanító), hogy vajjon mindig egy év és ugyanazon irányban halad-e tovább, vagy pedig keletkezése irányától eltér? Na, mindig egy irányban haladt? — Igen!

— Milyen a vonal keletkezési iránya? — Függélyes!

— Igen! Eltért-e attól az iránytól valahol? — Nem.

— Egyenes vagy görbe a vonal? — Egyenes!

— Igenis, egyenes! és pedig azért, mert mindig egy év ugyanazon irányban haladt; keletkezési iránytól, nem tért el.

— Milyen vonalakat nevezünk, Kálmán, egyeneseknek?

„Egyeneseknek az olyan vonalakat nevezzük, a melyek egy és ugyanazon irányban haladnak, vagy is a melyek keletkezési irányuktól nem térnek el.“

— E szabályt írjátok be jegyzőfüzeteitekbe.

Függélyes, vízszintes, dőlt. — Irányára nézve (a függélyes

vonalra mutat a tanító) milyen ez az egyenes vonal, Péter? — Függélyes!

Tehát a mellett hogy egyenes, mi az irányu? — Mondjátok, a melyek függélyes irányúak? — Húzzatok palatábláitokra 3 fölülről lefelé menő, — s 3 alulról fölfelé menő függélyes vonalat? —

— Ide nézzetek (egy vízszintes vonalat húz a tanító lassan vonalzó segítségével), milyen a vonal; egyenes vagy görbe? — Miért egyenes? Mert keletkezési irányától nem tért el! A mellett, hogy egyenes, irányára nézve mi az? Vízszintes irányu! Mondj tárgyakat, a melyek vízszintesek? — Rajzoljatok öt vízszintes vonalat!

Hasonló eljárás mellett mutatja be a tanító a jobbra és balra dőlt vonalakat és aztán így szól:

— Az egyenes vonalok irányukra nézve minők lehetnek, Jani? —

„Az egyenes vonalok irányukra nézve függélyesek, vízszintesek és dőltök lehetnek!“

— Irjátok füzeitekbe! A dőlt vonalok ismét hátfélék?

— Kétfélék, u. m. jobbra s balra dőltök!

— Jöjj ki, vedd a vonalozót és húzz ennek segítségével a fal táblára 7 jobbra dőlt vonalat, a mennyre lehet egymástól egyenlő távolságra, — 7 vízszinteset és ugyanennyi függélyeset! — (A székekben ülő növendékek szintén rajzolják.)

A vonalok elnevezése. Figyeljétek! ha én azt mondom: jöjjön ki a padból! Vajon tudjátok-e, hogy ki jöjjön ki? Ugy-e nem. Ha meg akarjátok tudni, akkor nevét is meg kell mondanom, nem de? Éppen így vagyunk a vonalokkal is; ha tudni akarjuk, hogy melyikről van szó, annak is a nevét, kell megmondanunk. A vonalokat ezeknek két végére írót kis vagy nagy betűkkel szokás elnevezni. Pl. ha azt mondom: ab vonal, (felírja a tanító egy vonal két végére az a és b, egy másiknak végeire pedig az E és D betűket akkor tudom, hogy nem ED vonalról (rámutat) van szó; ha azt mondom „ef dőlt vonal,“ akkor gh-t nem értem, pedig az is dőlt vonal.

Egyenközűek. Húzzok a táblára egy ef vízszintes, — alá gh vízszintes vonalat; ha már a két vonal között megmértem, látni fogjátok, hogy a köz mindenütt egyenlő széles. (Az ily egyenlő közű két vonalat egyenközű vagy párhuzamos vonaloknak szokás nevezni.)

Húzzatok függélyesen, — balra és jobbra dőlten egyenközű vonalakat! Milyen irányban párhuzamos a szoba padozata a gerendával? — Hát a szoba két szembe lévő oldala? — Milyen

Majd a kis padon foglaltak helyet; Mari az ifju szél s vállaira hajta fejcsékéjét s a már beálot csendes, holdas éjen sutogva, — nehogy a lenge szellő kósza szárnyaira vegye — beszéltek boldogságukról, a szeliden sugárzó holdról s a kandi csillagokról melyek eltávolíthatatlan hűtanui az egymásért élő szerelmeseknek — s választottak maguknak csilagot! Két csillag ragyogott az égen egymás mellett, fényesen hintve sugarait mind a kétő, kiválva miriárd csillagtársaik közül. Ezeket választották ők el maguknak.

Mari ajkai lázasan kérdezték: meddig fogsz szeretni egyetlen Pistám, boldogságom támasza, életem egyedüli üdvössége? Mig csillagom tündöklék az égen, mig le nem hull a mélybe örökké foglak szeretni! választott az ifju, ajkait csókra nyujtva kedvesének.

Elcsattant a csók s még egyszer ölelésre nyitak a karok... s aztán elcsendesült minden a kis rózsalagnyban: elváltak a szerelmesek, hogy az éji álomban ismét élvezzék a mai estvéi átélés édes perczeket!

Hosszú, örök álom lesz ez az egyiknek!!

III.

A falu kocsmájában hosszú s durva padon, lobogó gyertya halvány világítása mellett, fejét izmos karjaira hajtva, mély gondolkodás — s bortól nehéz fővel ül egy paraszt legény; előtte az asztalon literes üveg áll, melynek fenekén a szűken kimért bor csekély maradványa látható. Pörge kalapja szemére van vágva „bornyuszájú“ patyolat igye könyékig felgyűrve, arcza örögi mosoly — oly ijesztőleg hat a figyelmes szemlélőre. A mérőhelyiség lécczel kerített rekeszében, félhomály védő árnya alatt dere, ho szű szakálú zsidó töltőget egyik edényből a másikba kotyvasztott italt, olykor-olykor lapos pillantásokat vetve az asztal mellett ülő alakra, melyek érthetően magyarázzák a kételyt, mi a kocsmáros zsidó keblét megszállta azon gondolatnál: nem marad-e duplán felszámított rovás kifizetetlenül?

Mózes! bort ide, az áldóját! rikkant fel a legény s a kocsmá padatán apró darabokra törve végzi rövid pályafutását a tartalmától megfosztott kocsmái hosszúnyakú literes üveg; — bort ide ma, de sokat!

Lassabban Péter! Nem tudod-e hogy egy heti borod van

már felróva? Vagy erre nem is emlékezel már? — mond a vén zsidó s fejcsóválva hoz ismét egy hamisan telimért üveget és hangos mormogás között szedi fel a téglapadozatról az üveg darabokat.

Halgass, ha azt nem akarod, hogy hosszú szakáladból csortort fonjak! Mikor maradtam még valaha csak egy félliter bor árával is adósod vén skorpio? Vagy azt hiszed talán: örökké fogom nézni dupla vonásaidat? Van még két tinóm, az is a tied lesz nem sokára; de belevarlak a bőröbe!

Emez, indulatosan kiejtett szavakra nyilik a kocsmá ajtaja s egy gyanus kinézésű férfi lép be rajta.

Jó estét Péter! — szólt az érkezett — hát ismét isunk? Hej, pajtikám! veszettül áll a te szénád, szétrugdalta a czoczó! (Csikóbőrös kulacsot szok a így gunyosan elnevezni a nép.) Hisz' akkorákat sóhajtasz, hogy lefunád velök a garatról s helyet foglal a padon Péter mellett.

Ki kutyájának mi gondja rá?! válaszol ez mérgesen — magam fizetem, nem más! — s dühösen veti le pajtásának nyaka köré font karjait.

Ejh ah! Beh mérges a paprika, pedig szép fiatal leányka ültette az eszemadta! Hejh Peti, Peti! beh kár annyira buslakodni egy leányért. De persze, jött volna Tárnoki Mariskával beülni a nagy gazdagságba, csak hogy hát a te szerencséd is leestett az ugorkafáról! Kosarat kaptál édes lelkem, még pedig jókorát, nemde? S most csak úgy fujsz, sóhajtassz a nem éppen kedves suvos teher alatt!

Szót se többet róla, ha életed kedves; mert rajtad fogom e pennaczius élet megpróbálni! s Peti hosszú fényes kést vont elé csizmaszárából s örülteként villogtatta a levegőben.

No-no-no! Meg ne szúrj kincsem! Nem látod-e, mennyi kukucskáló lyuk van úgy is ünnepi diszruhámon? Értsük meg egymást! Hiszen tudod, hogy egyetlen holló sem vájja ki a másik szemét! Aztán meg mi hasznod lenne belőle, ha belém törnéd gyönyörűséges bicskádat? Így ni, tubarózsám! tegyük vissza különös tokjába fegyverünket: hiszen nem én vagyok talán a kiválasztott ellenfél, nem én vagyok talán a vetélytársad!

Igazad van! s e szóra megjuhászodva tette el Péter borzasztó eszközét. Jer igrál ebből a szűknyakuból! Mózsi! még két liter bort!

vonalat nevezünk egyenközűeknek vagy párhuzamosnak Imre? Egyenközűeknek vagy párhuzamosnak az olyan vonalat nevezzük a melyeknek köze mindenütt egyenlő! Helyes! Irjátok be irófűzeteitekbe.

Össze s széthajlók. FE vízszintes vonal fölő egy HG dőlt vonalat húzok; egyenközű-e ezen két vonal? Nem! — Helyesen! e vonalok nem egyenközűek, vagy rövidebben nem egyközűek! Miért? Mert kö.ük nem mindenütt egyenlő széles! Az ilyen két vonalat az egyik végén (HT) összemelő vagy összehajló, — a másik végén (GE) széjjelmenő vagy széthajló vonaloknak nevezik.

Húzzatok egy függélyes mellé jobbról, egy balra dőlt vonalat, — egy vízszintes fölé jobbra dőltet! Az összemelő vonalok másik vagy széjjelmenő vonalok milyen közűek?

Szög. Hosszabítsd meg e két párhuzamos vonalat Anti? Érintkeznek-e ha meghosszabítás után? Nem! Érintkezhetik-e két párhuzamos vonal, bármily hosszúra nyujssuk is azokat? — Miért nem? Mert közűeknek mindenütt egyenlő szélesnek kell lenni!

— Hosszabítsd meg e széjmenő vonalakat; érintik-e egymást? Akármennyire hosszabbítanók is meg a széjmenő vonalakat érinthetnek-e azok egymást? Miért nem? Mert közűeknek mindinkább szélesebbnek kell lenni a meghosszabítás által.

— Itt van CD és AB összemelő vonal, hosszabítsd meg, Béla, mindkettőt az összemelő végén, mi történt a két vonallal? A két vonal egymást érintette, egymást metszette! A hol az összemelő vonalok egymást érintették (s), ott, mint ti is láthatjátok s z ö g l e t származott, mit röviden s z ö g u e k is nevezünk. Hol és mikor származik szög, Gábor?

— Ott és akkor származik szög, a hol és a mikor két vonal egymást érinti! Jegyezzétek fel könyvetekbe!

Azon két vonalat, melyek a szöveget alkotják a szög s z á r a i n a k szokás nevezni. Mit nevezünk hát, Berti, a szög szárainak? Mik alkotják a szöveget?

— A szöveget a szög szárai közé a csucshoz írott kis betűvel szokás elnevezni. — Alkossatok szöveget s nevezétek el bizonyos kis betűkkel!

Murvy K.

Az alsó-szabolcs-hajduvidéki ev. ref. tanítóegyesület május 16-án tartott gyűlésének jegyzőkönyvéből.

12. A figyelő szakosztály előadója Simon Károly tüzetes s körültekintő indokolás mellett beterjeszti nevezett szakosztálynak

A zsidó, ki félszeggel kandi szemlézője volt az előbbi, majdnem végzetes jelenetnek: reszkető kézzel nyult két, ujjában megtöltött üveg után s hunyorgató szemekkel és félelemtől rángatózó arczczal teszi a két, megbarátkozott legény elé.

Gyere Mózi! te is igyál velünk! szól a rongyos ruhájú férfi — úgy is te készíted ezt az orvosságot — s nyakon kapva a rimánkódó zsidót: hosszú szakálába s szürke bajuszába kap, igy nyitja fel száját; míg másika a két legénynek fogja a teli üveget s kiméletlenül tölti a félelemtől csaknem félholtá vált zsidó szájába az italt s hogy jobban menjen lefelé: elkezdi a másik kezével huzogatni — miut a tömő ludnál szokás a korcsmáros nyakát.

A kegyetlen tréfa után még pár ököcsapást kapott a zsidó púpos hátára s Juda nyelvén mérgesen mormogva, miut haragos pulyka: vértől lángoló arczczal menekült a „sötétsbe“ s magára zárta ketreccze ajtaját.

Még iddögált egy darab ideig a két czimbora; miután sutogva megbeszélétek s elhatározták borzasztó tervüket: kalapjukat szemükre húzva ütötték le az elibük tett pislogó gyertyát s kiléptek a holdvilágos néma éjbe; mint a prédájára váró vad lapultak meg az utca egyik oldalán levő s partján bokrokkal szegélyezett vízarokban.

IV.

Pista, kedvesétől elválva nem tért egyenesen hazafelé, hanem könnyitai akarván örömtől boldogságtól nehéz keblén a falu melletti rét felé vevé utját, honnan az éji langyos, susogó szellő oly kedves virág illatát hozot gyenge szárnyain. Abrándokba merülten, édes emlékeken tünődve sétált az ifjú; a csillagokkal borított menybolt végtelen kárpitja, rajta a láthatár felé siető holddal kedves ábrándokba ringaták az ifjú szívét. Soha még ily boldognak nem érzé magát; ha a közel jövőbe tekintett: menyországát vélt abban láthani, telítve egy más világ minden boldogságával, mik egyetlen kedves lényben. Marijában összpontosultak.

E boldogító gondolatok annyira elfoglalák az ifjut, hogy alig vevé észre, mint készül bucsuzni az éj legnagyobb lámpása, az elváás lázas pirjától tüzben égő arczú, halavány sugaru hold apró csillagtársaitól. Feleszmélve gondolatai tömkelegéből — lép- teit a falu felé irányozva s hazaindult.

az ism. oktatás kérdésében hozott következő határozati javaslatát: Ismétlő oktatásunk eredményében általában nem felel meg a hozzákötött várakozásnak s kívánalmaknak.

Ennek okai:

1. Az ismétlő iskolaköteles növendékek hanyag iskolázása.
2. A növendékek felette eltérő alapképzettsége.
3. A tanszerek, kiválóan pedig egy megfelelő olvasókönyv teljes hiánya.
4. Ezen iskolák tantervének czélszerűtlensége s keresztülvi- hetetlensége.
5. Végre az ismétlő iskolákat vezető tanítók felette csekély vagy épen semmi díjazása.

Az ism. oktatás helyes mederbe tereléséhez szükséges intézkedések.

1. A közokt. törvény vonatkozó pontjainak szigorú alkalmazása a mulasztó növendékek szülei illetve gyámjai vagy gazdái ellen. —

2. A növendékek három osztályba sorozása.

1-ső osztályt képeznek az V. VI. elemi tanfolyam: legalább elegendő sikerrel végzett növendékek.

2-ik osztályt a III. és IV. elemi tanfolyamot.

3-ikat az I. II. elemi tanfolyamot legalább elegendő sikerrel végzettek. Ez utóbbi osztályba soroztatván a teljesen iskolázatlanok is.

3. A mulasztásokért beszédett bírságok a szegényebb sorsu növendékek tanszerekkel ellátására s a szorgalmasan iskolázóknak jó könyvekkel jutalmazására fordítassanak.

4. Szerkesztessék egy a realákat is szükséges mérvben magában foglaló ism. iskolai olvasókönyv, melyben tehát az ethikai irányu olvasmányokon kívül foglaltassanak hazai s kisebb mértékben külföldi s idegen világrészek föld- s természetrajzi olvasmányok, utleírások, utiélémények stb. Hazánk történelmének legfontosabb korszakai, tekintettel a legujabb időkre is.

A polgári erények egyikét vagy másikat kiváló mértékben feltüntető hazai, kisebb mérvben idegen nemzetbeli jelesek életrajzai. —

Polgári jogok s köteleességek rövid ismertetése.

Okszerű gazdasági s kertészeti utmutatás.

Legszükségesebb tudnivalók az iparról s a házi-ipar néhány ágának ismertetése.

Az éjjeli séta nyugodtabbá tette szerelme tüztől felhevült keblét s vigan dúdolvá kedvenc nótáját: „Szeretlek én egyetlenegy virágom!“ ... ballagott a falu felé. Benn a kicsiny faluban temetői csendesség honolt: nyugodott, aludt minden, ember és állat egyiránt; s a néma csendet csak olykor-olykor zavarta meg pár pillanatra egy-egy éber kakas éles kukorikoása, vagy egy, a kutágas tetején meghuzódott bagoly huhogása. Nyugalom, csendesség terjeszté szét áldó szárnyait az egész vidék felszine felett, a fák hosszú árnyékot vetettek s csak alig lebbent a falevél az éjjeli szellőtől.

Semmi veszélyt nem gyanítva ért Pista a korcsma közelébe, — ajkai még most is csendes dalra nyiltak, midőn néhány lépéssel elhagyá a sürti bokrokat. Csendesen, nesztelenül suhant utána e pillanatban a két elrejtőzött gonosztevő rejtekéből ... egy elfojtott jukkiáltás hangzott át a légen — — — s aztán ismét esend lön mindenütt.

E pillanatban egy fényes csillag hullott alá a nagy kupoláról, hosszú, fénylő ívet hagyva maga után, mely lassanként elmosódott.

Lebukott a hold is a láthatár szélén s aztán mély sötétség lön a falu felett: nehéz terhes felhők boriták be az égboltozatot s néhány pillanat múlva a szélvész ördögi zenéje mellett megereedt az eső s a villámok cikázva üzék szeszélyes játékukat.

Csak a korcsma végső ablakán világított át néhány fény sugar egy kis tolvaj lámpából s a legényektől megkínzott zsidó korcsmáros borzalomtól remegő szemekkel tekintett ki a rémes éjbe, s szinte látni vélte, mint csillan meg az éles kés a hold-sugarban s füleiben még ott rezgett az elhaló jukkiáltás; — azután remegve bújt takarója alá s fogvaczogva és mégis izzadva: félelemmel virasztá át álmatlanaul a rémes éjet.

V.

Megfutva éji pályáját: előre küldé rózsza gyermekét: a bi-borpiros hajnal az égi testek legnagyobbika; méltóság teljes lassúsággal bontakozott ki királyi palástjából, s ébresztő sugarait elküldé a méhecskékhöz, hogy „jó reggelt“ kívánjon nekik. A sugarak megtörttek a fűszálakon ragyogó vízcseppeken s mintha gyémánt könyekkel sirta volna tele egy láthatatlan lény a tágas mezőséget: kedves szinpompában úszott a virágos rét, mely fő-

Kiváló költőink legjelesebb, népies irányú költői művei közül válogatva.

Egészségtan röviden.

5. Ezen olvasókönyv megszerzése minden növendék szüleinek, illetve gyámja kötelezettsége, szükség esetén annak ára hatósági úton hajtatván be az illetőkön.

Vagyontalan szegények, cselédek s árvák részére a község szerezze be.

6. Az ism. iskolák tanterve a három csoportnak megfelelő leg állapították meg és pedig vidékenként a helyi viszonyokat, népfoglalkozást s a gyakorlati élet követelményeit szem előtt tartva.

8. A tanítók ezen iskolák vezetéseért külön méltányos díjazásban részesíttessenek.

Közgyűlés élénk és beható vita után a tárgyalás alatt levő határozati javaslatot következő módosításokkal fogadja el s teszi magáévá:

„Az ismétlődő oktatás helyes mederbe tereléséhez szükséges intézkedések“ 5-ik pontjának ezen kifejezése: „a község szerezze be“ következőleg módosul: a község a mulasztások után behajtott bírság pénzeiből szerezze be, 6-dik pont ez lesz: „Minden ismétlődő-iskolához isk. könyvtárak állítassanak fel, mely könyvtárak anyagában a népies irányú hírlapok is legyenek képviselve.“ A javaslat 6 dik pontja különben meghagyatik, de 7-ik lesz. A 7-dik pedig 9-dik, 8. pont alá következők jönnek: „A közokt. törvény vonatkozó részének olyatén módosítása, hogy az ism. iskolákban a tanítási idő tulyomólag földmíveléssel foglalkozó vidékeken november 1-től april 1-ig tartson.“

13. sz. A II-dik szakosztály előadója Parti Gábor indokolva előterjeszti nevezett szakosztálynak a következő kérdésre hozott s alább olvasható hat. javaslatát:

Mily alakban, minő terjedelemben tanítandók a törtek? Van-e szükség ezoknak elkülönített tanítására? Egyházkerületi népiskolai tantervünknek úgy a törtek tanítására, mint általában a mennyiségtaura vonatkozó része mennyiben vihető keresztül, általában megfelel-e a kivánalomnak?

A) A törtek tanítására vonatkozó határozati javaslat.

1. A törtek tanításánál az önkifejtő tanak alkalmaztassék.
2. A közönséges törtekből taníttassék mind a négy alapl. let, valódi-, ál- és vegyes törtekkel. A tizedesrendszer törtek

lött magasan a léghen csicsergő pacsirták köszönék meg kedves dallal a mindenség hatalmas urának az éjjeli nyugodalmat! . . .

Ellentétben a természet e békés arczával: nagy volt az izgatottság az egész környéken, de különösen Bordós, a kis falu volt egészen felzavarva. Alig pitemailott: már a zsidó korcsmáros utban volt a községi bíró laka felé. Sötét arczán a bosszú, a káröröm kifejezése ült; a bosszút visszaadni az elkövetett méltatlan bántalmat a kevély, a gögös legényeknek s a káröröm, hogy nem foghatnak többé garázdálkodni üzletében. Fontoskodó, titkolódzó arczal nyitott be „a falu feje“ bíró uram szobájába, hol még ágyában dörzsölő álmos szemeit a törvény tántorihatalan szolgája s mérgesen rivala a zsidóra:

Mi baj megint, véa Jebuzeus? hogy ily korán, pelyhesen, mint a tolladzó liba nyit sz be házamba. Talán megint részeg fickók vannak patikádban, kiket dutyiban kel tennünk?

Óh dehogy, nemzetes bíró uram: ha csak ez volna, de ennél sokkal nagyobb: rémitő szerenc-élenség, gyilkosságról van szó bíró uram! mit saját szememmel láttam!

Es a zsidó odahajlik az ágyhoz, bíró uram füleihez s tenyerét szájához tartva, suttogva, mintha titkát avatatlan fülektől őrzéné beszél el a borzasztó történetet.

Megboradva kél fel a bíró ágyából, lázasan ölti magára hivatalos ruháját s gyors léptekkel távozik a korcsmáros kíséretében hivatalába: a község házához. Ott már az udvaron nagy neptömeg áll, zúgolódik és borzadva szemléli a zöld pázsitra fektetett, meggyilkolt szép ifjat, kinek arca a sátapadt sár alatt is mosolyog, épen mintha Mariskája hókeblén pihenne.

Pandurok ülnek lóra s felfegyverkezve készülnek a zsidó által megnevezett két gyilkos házához. S mig távol vannak: mind több-több ember gyülekezik Pista holtteste köré s szór retentő átkot a bűnösre, a gyilkosra. Majd lódobogás veri fel az udvaron összegyűlt sokaságot bánatos gondolataiból: visszajöttek a pandurok, megkötözve hozván a főzinkost: Pétert, kit mi a zsidó korcsmájában inni láttunk. A másik bűnöst nem találták otthon, megugrott az igazságszolgáltatás sujos keze elől.

Most minden szem a megkötözött gyilkosra irányul s ezektől lesüti szemeit a gonosztevő: nem mer emberek s emébe pillantani, melyekből minden kis sugár éles törként nyilal bűnös szívébe. A tömeg közül némelyek fenyegető kezekkel közelednek a gyilkos felé s ha a rendőrei nem tartanák vissza a felemelt

oly terjedelemben, a mint a tizedes rendszer s egyházkerületi népiskolai tantervünk megkívánja.

3. A törtek az egész számokkal kapcsolatosan taníttassanak.

B) Az Egyházkerületi népiskolai tanterv mennyiségtauri tananyagára vonatkozó határozati javaslat.

a) Számtauri

1. Az I., II., III. osztály számtani tananyaga a kivánalomnak is megfelel s keresztül is vihető.

2. A IV. osztály tananyagból a hármas szabály és közép-számítás törlendő, s az V. osztály tananyaga közé veendő fel.

3. Az összetets kamatszámítás és társaság szabály a VI. osztály tananyaga közé sorozandó.

4. A vegyítés szabály csak a 6 tanítóval bíró népiskolában veendő fel.

(Vége köv.)

HIREK.

== **Kegyeletes megemlékezés.** Lapunk volt f. szerkesztőjének Szathmári Károlynak sirját, a halottak napja alkalmából, barátai és tisztelői virágokkal és koszorúkkal borították be. Mindenesetre dicséretes a megemlékezés, ha bár az e napon való emlékezet nyilvánítását ev. ref. vallásunk szellemével megegyeztetetőknek nem tartják. Debreczenben a hírlapok felemlíték, hogy elhunyt jeles férfaink, kivá t költőink sirját megkellene látogatni hallottak napján a tanuló ifjuságnak, hogy kifejezést adjon kegyeletének. A főiskola igazgatója tiltakozott ez ellen. Egy kis vita kerekedett is aztán ebből, de szépen elsimult. Csak azt említjük fel, hogy az igazgató ur azt írta, miszerint ha a Szathmári K. sirját kivilágították volna s ott egy kis ünnepély féle tartatik és a meghalt felkelendett volna eme szavakra fakad; „ne bolondozzatok! fiuk! nem vagyok én pápista szent!“ Erre a „Debreczen“ azt írja, hogy Szathmári K. ha felébred a rendezendett emlékünnepélyre azt mondta volna: Köszönöm fiuk, hogy rólam is megemlékeztek! Melyik félnek lett volna igaza, — azt már eldönteni nem feladatunk.

== **A tanítók árvaháza,** melynek alig három éve hogy meg-

kezeket: menten elvonná méltán megérdemelt büntetését a gonosztevő.

Majd nyílik a tanácsterem ajtaja s az összekötözött gyilkos fegyveres örök között vezetetik be bírai elé. S meg ott bea a teremben a vallatás folyik: addig küön az udvaron még egyre zug, tombol a kirekesztett néptömeg. Ujra nyílik az ajtó s haláláppadt arczczal, ingadozó leptekekkel tántorog ki a gyilkos kezei s lábain erősen megvasazva. Az összegyűlt nép tombolva kiáltja: Halál reá, szörnyü halál! . . .

Kocsira teszik az elítéltet másnap s lovas pandurok kíséretében szállítják az igazságszolgáltatás magasabb foruma elé: a közeli váro-ba, a megye székhelyére. A temető mellett visz el az út, hová kilátszik egy frissen hantolt sirhalom, melynek emlékfájáról messziről észrevehető e név: Tóth István. A körülte elterülő sirhalomok szomorú füzei reaborulnak az új sirhalomra, mintha üdvözlőnek a beléköltözöttet s lombjaik hajlongása, mintha egy szebb, dic öbb haza elnyerésével biztatná a már meghidegült ifjut.

A virágokkal s koszorúkkal megterhelt sirdomb mellett egy gyászba öltözött leányka térdel s midőn a temető mellett elvonuló kíséretet megpillantja: örült kacaj rengati meg az enyészet gyászos kertjet s élettelenül rogy le a zöld pázsitra!

Most erdőbe ért a gyilkost szábitó sereg s rémülve mutat egyik fára, melyről felakasztott emberi hulla lógg alá. Legvágják a már megmerevült holttestet s felismerik benne Péter czinkostársát, ki nem várva be elfogatását: önkezeivel vetett véget nyomorult, bűnös életének.

Ime, így hullott le az a két fénylő csillag a magas ég boltozatáról, melyek csillogó fényökkel elhomásíták társaikat.

Igy dülnek legvérmesebb remény-ink, melyeket megvihatatlan erős várrá alakít képzeletünk: így dülnek egymás után porba! S azok a szívek, melyek örök lánggal látszanak égni: a végtet szelének egyetlen fuvalatára azonnal kialusznak s hol egykor a legnemesebb erények fészkeltek: kiégett hamu és por mutatja csak, hogy minden elmulik, s örökké való csak az Isten!

Gördül le függöny s takard el e gyászos képeket lelki szemem elől. Te pedig susogó szellő menj a temető kertbe s zengi áldást és békét a kettős sirhalom felett!!

penditettek eszméjét, már megkezdette működését; az első évben öt fiú árva a vétetett föl az intézetbe, hat leány árva pedig tanítónőképezdékben való elhelyezésre jelöltetett ki. Az árvák nevei a következők: Gácsér József, róm. k a t h. vászói tanító árvája; Bódy László, róm. k a t h. korponai tanító árvája; Grosch Sándor, ág. hitv. meszlénai tanító árvája; Gart Tivadar, r. k a t h. csicsói tanító árvája. Az ötödik fiúárva, Frank István (róm. k a t h. dunapentelei tanító árvája) a fehérmegyei tánt-s-tület nevezte ki saját alapítványára, Kántor Irma, róm. k a t h. irsai tanító árvája; Molnár Vilma, r e f. kisújszállási tanító árvája; Pipis Ida, róm. k a t h. kun-halasi tanító árvája; Gudovác Ilka és Emma róm. k a t h. magyar-óvári tanítónak apátlan és anyátlan árvái. Feltételesen ha számára hely szorítható, még Ruszován Zsófia, báná-ujfalvi tanító árvája (g ö r. kath.) is felvétetett. „Az árvaház tehát 11 árváról gondoskodhatott, a kiket nemcsak ellát minden szükségessel, de nevelésükről is tanításukról is gondoskodik. Ez eredmény buzdításul szolgálhat az ország tanítóóságának, hogy fokozott mértékben folytassák a gyűjtést s a propagandát a szép intézmény iránt, melyet a társadalom minden rétegében népszerűvé kell tenni, hogy a jótékony lelkek egyéb jótékony intézetek mellett erről is megemlékezzenek. A tanítók maguk nem áldozhatnak annyit, hogy az intézetet fölvirágotassák de első sorban ők működhetnek közre azon, hogy a törvényhatóságok s a nagy közönség támogassák az árvaházat. Nehány tanítótestület, leginkább a fehérmegyei, megmutatta a módját, hogyan kell agitálni, a többiek a sor, hogy a szép példát kövessék.“ Az „—“ közt levőket egyik nagyobb hazai lapunk mondja. Nekünk sincs több mondanivalónk mint az, hogy nem hisszük, miszerint az egy év. ref. tanító árva feltételével, megvolna az arány a 9 kath.-hoz. A zsidók meg már is lármát csaptak, hogy hát a zsidó tanítók árvái közül mért nem vettek fel — egynehányat? Erre az a válasz, amint halljuk, hogy a zsidó gyermeknek külön kosztott kellene főzni, mert hát a zsidó gyermek nem eszi azt, a mit a katolikus, meg a kálvinista gyerek.

— **A debreczeni tanítók** fizetésére illetve állandósítására vonatkozólag egy hírt közöltünk a múlt héten; a mint bennünket lapunk zártakor értesítettek, e hír csak részben felel meg a valóságnak. a mennyiben a debreczeni ev. ref. egyház mást ír és a közlöttekől eltérőt is határozott. Illetékes helyen járunk utánna legközelebb az ügyek állásának s reméljük, hogy a jövő számban alapos és biztos értesítést adhatunk annyival inkább is, mert ez alapját képezendi egy megírásra váró cikkünk tárgyának.

Amerikaiason. Olvastuk egyszer valahol, hogy Amerikában szokás a templomokat istenitisztelek után kiüríteni és ott lakomákat rendezni. Hát nekünk Amerika dolgaiba nincs beleszólni valónk, hanem azt még is hosszankodva olvastuk, hogy Beregmegye Harábos községében ezt az amerikai példát akarták utánozni a zsidók, a kik egy lakadalom s így táncszívalom helyiségül az ev. r e f. népiskola termet akarták kivenni három forintért. Már már majd sikerült is nekik, midőn Kis Gusztáv ev. ref. tanító tiltakozására nem kapták meg a termet.

— **Különös indokolás.** Említettük már, hogy Budapesten szóba jött a tandíj eltörlése. Most jött értésünkre, hogy a fővárosi közoktatásügyi bizottság gyűlé-én Hunfalvy János ur ellene nyilatkozván a tandíj eltörlésnek, azt mondta, hogy az nem humanizmus, ha a gyermekek a népiskolákban ingyen részesíttetnek a tanításban. Az ugy nevezett szegény ember ő szerinte költsön a kocsmában kevesebbet és akkor meg fogja fizetni a tandíjat, s ha még ekkor sem bír fizetni, van ideje szegénységi bizonyítványt keresni s ezen az alapon ingyen felveszik gyermekét az iskolába. Ő mint mondá, egy általán nem érti, hogy miért kellene a tandíjat eltörlőni. Hát mi meg azt nem értjük, hogy egy oly kitűnő tudós mint Hunfalvy ur, miért nem érti ezt meg? Angliában, igaz, nem értik, hogy miat lehet valakit iskolába járásra kötelezni mert hisz ez ellenkezik az egyéni szabadsággal, de Magyarországon, hol az iskolába járást a törvény teszi kötelezővé, hol a nép anyagi helyzete rendkívül szorongatott, ott azt kérdeni, hogy miért ingyenessé tenni a tanítást, ez már nagyon, de nagyon különös felfogásra mutat.

— **Üvegház-iskolák.** Fele se tréfa annak az üvegházi nevelésnek, melyet Gorbarzevic német tudós hoz javaslatba, abból a tapasztalásból indulván ki, hogy a test fejlődésére a mesterséges világítás nagyon hat. Kutyákkal tett kísérleteiből látta, hogy azok az erősebb világítás hatása alatt gyorsabban nőnek s ezért komolyan ajánlja, hogy az iskolákat s mindazon helyeket, hol a gyermekek hosszabb ideig tartózkodnak, ez üvegházak mintájára kell berendezni. Haj, haj!

— **A közoktatásügy Németalföldön.** Hágai hír szerint a kormány törvényjavaslatot terjesztett a kamara elé az alkotmány

azon határozatainak megváltoztatása iránt, melyek a közoktatásra vonatkoznak. Ahelyett, hogy a kellő népiskolai oktatásról mindenütt az állam gondoskodjék. — az javaslatik, — hogy az elemi oktatásról minden község maga gondoskodjék és ha ez iránt magánrésről kezdeményezés nem történék, az állam lépjen közbe. A nyilvános iskolák neutralitása föntartatik.

A P R Ó S Á G O K.

Alapos félelem.

— Kedves tanító ur, — szolt egy szenvedélyes kertész a falu eszéhez t. i. a tanítóhoz, arra kérem, tessék olyankor a sz ó z a t o t é n e k e l t e t n i tanítványai által, mikor az én kertem mellett tetszik őket sétáltatni!

Derék, derék Márton gazda -- felel a tanító ur, — örvendek, hogy ugy szereti a hazafias dalokat!

Oh nem azért, hanem éppen most érik a gyümölcs és ha a fiuk énekelnek, nem lehetnek belőle!

*

Rosszelnevezés.

Nagy buzgalommal igyekszik a falusi tanító becsepegtetni a tudományt növendékeibe, a mikor belép két iskola-zéki tag; nagy örömmel fagadja őket a tanító.

— Tessék leülni nagy jó uraim. Igazán derék, hogy benéztek. Enye, hova is ültessem kigyelmekeket, bizony ez az egyetlen rossz szék nem méltó arra, hogy rátelepedjenek. Te Pista meg Gyuri, hozzátok elő csak ezt az üres „sz a m á r p a d“-ot, azt hiszem jó is lesz, meg méltó is lesz erre a szerencsére.

Leültek-e a t. urak e furcsa nevű padra, azt nem tudjuk állítani.

*

A gyermekszobából.

— „Apa, mért vágsz olyan haragos képet?“

— „Még kérdezed, hiszen az imént hallottam, mint szidott a mama, mert Mariskával megint kötekedtél!“

— „No bizony, ha én mindég haragos arcot vágnék, mikor te a mamát szidod!“

*

Magasabb matezis.

Tanító: Fiúk, ha egy számból egy negyedet vonok le, mennyi marad még?

A tanítványok hallgatnak.

— Figyeljetez ide, gyermekeim! Itt van egy barack, ha ezt négy részre osztom s előbb az első, aztán a második, továbbá a harmadik s végre negyedik részt eszem meg; mi marad még?

A tanítványok egyhangulag:

A magja!

*

Sok mulatság.

— Kisfiu: Édes anyám! Tessék elvinni engem is a Sára néni temetésére!

— Anya: Hogyis ne! Tegnapelőtt este színházban voltál, tegnap este tánczórán voltál. Ma meg temetésre mennél? Sok lesz a mulatságból.

Szerkesztői üzenet.

M—sz B—a urnak. Megkaptam s mielőbb rákerül a sor. — Köszönet. Zéré. Hasonlóképen.

M. K. urnak. Ezen munkát kívánja sokszorosíttatni? Lehetséges és tán vállalkozik rá a kiadóhivatal. Az ábrákat a saját költségén készíttetné ön? Mindezesetre kérünk bővebb és körülményesebb értesítést.

Egy tanító. A mint láthatja, nem volt akadály. A „Debreczen“ című cikk megérdemelt figyelembe részesült s ha netalán a folytatás el is készült volna már, kérem annak mielőbb közölhetése céljából a beküldést.

Felelős szerkesztő: **Szombathy János.**

Kiadótulajtonos **Kutasi Imre.**